

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2023-2024

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Literatura łacińska epoki augustowskiej – wybrane zagadnienia
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Latin Literature of the Augustan Age – Selected Issues
Kierunek studiów	Filologia klasyczna
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Literaturoznawstwo
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr Wojciech Kopek
---	-------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	45	III i IV	3
konwersatorium			
ćwiczenia			
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	W1 – Znajomość zarysu historii literatury greckiej i łacińskiej epok poprzedzających okres augustowski. W2 – Podstawowa wiedza z zakresu teorii i analizy dzieła literackiego. W3 – Podstawowa znajomość języka łacińskiego.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 - Ukazanie wybranych zagadnień historii literatury łacińskiej okresu augustowskiego zarówno w zakresie relacji literatury łacińskiej do literatury greckiej, jak i w odniesieniu do rodzimej problematyki literatury łacińskiej z uwzględnieniem realiów politycznych i religijnych epoki.
C2 – Ukazanie możliwości interpretacji i analizy łacińskich dzieł literackich w kontekście tradycji i

nowych zjawisk literackich epoki augustowskiej.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student dysponuje wiedzą na temat procesów historycznych, zarówno politycznych, jak i literackich, leżących u podstaw wyodrębnienia się literatury „augustowskiej” w dziejach kultury rzymskiej. Rozpoznaje główne nurty literackie epoki, wskazuje istotne cechy genologiczne uprawianych wówczas gatunków i zna dorobek najważniejszych twórców. Rozumie ponadto znaczenie epoki w dziejach kultury rzymskiej w starożytności oraz jej wpływ na kulturę europejską średniowiecza i renesansu, wraz z jej recepcją w czasach nowożytnych.	K_W02; K_W05

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Charakterystyka i interpretacja dzieł literackich okresu augustowskiego z uwzględnieniem ich kontekstu historycznego, politycznego, prawnego i religijnego. Zwrócenie uwagi na zagadnienia powstawania, interpretacji i odbioru literatury oraz zjawisko mecenatu wraz z jego pozytywnymi i negatywnymi skutkami dla autonomii literackiej twórców epoki. Przedstawienie sposobów oddziaływań propagandowych za pośrednictwem literatury, z uwzględnieniem kontekstu architektury i sztuki (elementów kultury materialnej) jako nośnika idei politycznych.

1. Problematyka dat granicznych epoki augustowskiej w perspektywie periodyzacji literatury łacińskiej ze szczególnym uwzględnieniem neoteryzmu epoki cycerońskiej jako prądu literackiego, mającego bezpośredni wpływ na kształtowanie się literackiej tożsamości poetów epoki augustowskiej. Wykształcenie się warunków sprzyjających rozwojowi poezji.

2. Podstawowe założenia literackie okresu augustowskiego; polityczne i społeczne funkcje literatury; zagadnienie *liber* jako zbioru literackiego; zagadnienie mecenatu w perspektywie autonomii twórczej epoki.

3. Wergiliusz – (podstawowe dane biograficzne, związek z grupami literackimi, wykształcenie); a. neoteryzm we wczesnej twórczości Wergiliusza; b. Bukoliki – źródła sielanki, Teokryt; kompozycja zbioru; polityczny wymiar sielanki Wergiliusza (złoty wiek; pesymizm i „mesjanizm”); problematyka literacka w sielankach; c. Georgiki – społeczny, polityczny i filozoficzny wymiar georgik (pojęcie „pracy”); kompozycja zbioru; d. Eneida – zagadnienie „rzymskości”, społeczny i literacki wymiar poematu.

4. Horacy – (podstawowe dane biograficzne, związek z grupami literackimi, wykształcenie); a. Epody – „jamby” jako gatunek literacki, greckie wzorce jambów Horacego; kompozycja zbioru; problematyka literacka i polityczna jambów; b. Carmina – Pieśni I-III oraz Pieśni IV kompozycja, układ tematyczny (w tym tzw. „pieśni rzymskie” i postać Oktawiana Augusta); podstawowe zagadnienia literackie – *vates Romanus* jako podmiot liryczny pieśni Horacego; zagadnienie naśladownictwa i współzawodnictwa literackiego (*imitatio, aemulatio*), w tym kwestia stosunku do tradycji literackiej (Alkajos, Safona, Anakreont, Pindar); pojęcie „liryczności” w perspektywie tematu późnej i ostatniej miłości w czwartym tomie Pieśni; c. twórczość heksametryczna: *Sermones* (Satyry) i *Epistulae* (Listy) – tematyka teoretyczno- i krytycznoliteracka w twórczości Horacego; *aurea mediocritas*, tematyka

filozoficzna – epikureizm i stoicyzm w perspektywie społeczno-politycznych zagadnień w twórczości Horacego.

5. Elegia epoki augustowskiej jako gatunek „efemeryczny”; oryginalność i odrębność elegii augustowskiej; a. Gallus, Tibullus, Propertjusz (podstawowe dane biograficzne, związek z grupami literackimi, wykształcenie); a. początki elegii augustowskiej; b. kwestia zachowania i kompozycji poszczególnych zbiorów; b. *miser* – kompozycja podmiotu „odautorskiego” w perspektywie „autobiograficzności” elegii – narratywistyczne ujęcie opowieści o „elegijnej miłości”; c. zagadnienie elegijnej kochanki jako typu literackiego (*hetera – puella docta*); d. Albius Tibullus – elegijny piewca życia szczęśliwego; e. Sextus Propertius – rzymski Kallimach, twórczość elegijna i aitiologiczna.

6. Publius Ovidius Naso – czołowy elegik epoki augustowskiej, wzrost i schyłek elegii augustowskiej; a. *Amores* – debiutancki zbiór elegii, konwencja i gra z konwencją; b. *Ars amatoria, Remedia amoris* – dydaktyka miłosna; c. *Metamorfozy* – epicki poemat mitologiczny; d. *Fasti* – kalendarz poetycki; e. *Tristia i Epistulae ex Ponto* – poezja wygnańcza; literacki portret Oktawiana Augusta.

7. Tytus Liwiusz *Ab urbe condita* – przedstawiciel prozy epoki augustowskiej (podstawowe dane biograficzne, wykształcenie); a. stan zachowania dzieła; b. kompozycja i treść *Ab urbe condita*; c. elementy retoryczne dzieła; d. elementy polityczne i religijne; e. źródła annalistyczne i historiograficzne; f. ogólna charakterystyka kierunków rozwoju prozy w okresie augustowskim.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Zaliczenie / Egzamin	Karta zaliczeniowa / Protokół egzaminacyjny
UMIEJĘTNOŚCI			
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

VI. Kryteria oceny, uwagi:

W semestrze pierwszym zaliczenie bez oceny; semestr drugi zakończony egzaminem z oceną.

Brak zaliczenia:

(W) – Student nie posiada wiedzy na temat omawianych zagadnień z zakresu antycznej teorii i krytyki literatury; nie przedstawił referatu na temat ustalony wraz z prowadzącym zajęcia. Zbyt niska frekwencja studenta na zajęciach.

Zaliczenie bez oceny:

(W) - Student posiada wiedzę na temat omawianych zagadnień z zakresu antycznej teorii i krytyki literatury, zna specyfikę tego pojęcia w odniesieniu do literackich zjawisk antyku; przedstawił referat na temat ustalony wraz z prowadzącym zajęcia.

Egzamin:

Ocena niedostateczna (W) - Student nie dysponuje dostateczną znajomością utworów pisarzy i poetów tworzących w okresie augustowskim. Student nie dysponuje wiedzą o epoce i jej osiągnięciach. Student nie posiada wiedzy o zjawiskach literatury (nie tylko antycznej) w kontekście historyczno-kulturowym. Nie posiada wiedzy o obecnych w literaturze wartościach ogólnoludzkich, ponadczasowych.

Ocena dostateczna (W) - Student dysponuje dostateczną znajomością utworów pisarzy i poetów tworzących w okresie augustowskim. Student dysponuje wystarczającą wiedzą o epoce i jej osiągnięciach. Student posiada wystarczającą wiedzę o zjawiskach literatury (nie tylko antycznej) w kontekście historycznokulturowym. Student posiada wiedzę o literaturze jako o nośniku wartości ogólnoludzkich, ponadczasowych.

Ocena dobra (W) - Student dysponuje ugruntowaną znajomością utworów pisarzy i poetów tworzących w okresie augustowskim. Student dysponuje ugruntowaną wiedzą o epoce i jej osiągnięciach. Student posiada ugruntowaną wiedzę o zjawiskach literatury (nie tylko antycznej) w kontekście historycznokulturowym. Student posiada ugruntowaną wiedzę o literaturze jako o nośniku wartości ogólnoludzkich, ponadczasowych.

Ocena bardzo dobra (W) - Student dysponuje biegłą znajomością utworów pisarzy i poetów tworzących w okresie augustowskim. Posiada ugruntowaną i usystematyzowaną wiedzą o epoce i jej osiągnięciach. Student posiada ugruntowaną i usystematyzowaną wiedzę o zjawiskach literatury (nie tylko antycznej) w kontekście historyczno-kulturowym a także pogłębioną wiedzę o ponadczasowych wartościach ogólnoludzkich dostrzegalnych w literaturze.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Fragmety wybranych dzieł autorów epoki augustowskiej i ich przekłady według dostępnych wydań. Zalecane przekłady: <i>Wergiliusz, Bukoliki i Georgiki</i> , przekł. i oprac. Z. Abramowiczówna, Wrocław 1953. <i>Wergiliusz, Eneida</i> , przekł. T. Karyłowski, oprac. S. Stabryła, wyd. II zmien., Wrocław 1980. <i>Wergiliusz, Eneida</i> , przekł., wstęp I. Wieniewski, oprac. S. Stabryła, Kraków 1978. <i>Wergiliusz, Georgiki</i> , przekł. A. L. Czerny, wst. L. Joachimowicz, Warszawa 1956.

Horacy, *Wybór poezji*, przekł. i oprac. J. Krókowski, Wrocław 1975 (Pieśni, Epody, Listy).
 Horacy, *List do Pizonów* [w:] Trzy poetyki klasyczne. Arystoteles, Horacy, Pseudo-Longinos, przekł. i oprac. T. Sinko, Wrocław 1951.
 Kwintus Horacjusz Flakkus, *Dzieła wszystkie*, wyb., oprac. O. Jurewicz, t. I, Wrocław 1986, t. II, Wrocław 1988.
 Owidiusz, *Metamorfozy*, przekł. A. Kamieńska, S. Stabryła, oprac. S. Stabryła, wyd. II zmien., Wrocław 1995.
 Owidiusz, *Sztuka kochania*, przekł. J. Esjmond, Warszawa 1957.
 Owidiusz, *Sztuka kochania*, przekł. E. Skwara, Warszawa 2008.
 Owidiusz, *Heroidy*, przekł., wstęp i kom. Wanda Markowska, Kraków 1986.
 Owidiusz, *Poezje wygnańcze*, przekł., wybór, red. E. Wesołowska, wstęp A. Wójcik, Toruń 2006.
Rzymska elegia miłosna, wyb. i oprac. S. Stabryła, Warszawa 1975.
 Liwiusz, *Dzieje od założenia miasta Rzymu*, przeł., oprac. W. Strzelecki, Wrocław 1955.

Opracowania:

Cytowska M., Szelest H., *Literatura rzymska. Okres augustowski*, Warszawa 1990.
 Stabryła S., *Wergiliusz i jego dzieło*, wyd. 2 popr., Kraków 1971
 Stabryła S., *Wergiliusz. Świat poetycki*, Wrocław 1987.
 Wójcik A., *Talent i sztuka. Rzecz o poezji Horacego*, Wrocław 1986.
 Swoboda M., *Albius Tibullus*, Poznań 1969.
 Swoboda M., *Sekstus Propertius. Szkice krytyczno-literackie*, Poznań 1976.
 Zanker P., *August i potęga obrazów*, Poznań 1999.
 Stabryła S., *Owidiusz. Świat poetycki*, Wrocław 1989.

Literatura uzupełniająca

Albrecht M.: *A History of Roman Literature*. Leiden-New York-Köln: E. J. Brill 1997 t.I-II.
 Barchiesi A., *Rituals in Ink: Horace and the Greek Lyric Tradition*, [w:] *Matrices of Genre: Authors, Canons, and Society*, ed. M. Depew, D. Obbink, Cambridge 2000, s. 167-182.
 Barchiesi A., *The Poet and the Prince. Ovid and Augustan Discourse*, Berkeley 1997.
 Barchiesi, A., *Horace and Iambos: The Poet as Literary Historian*, [w:] *Iambic Ideas: Essays on a Poetic Tradition from Archaic Greece to the Late Roman Empire*, ed. A. Cavarzere et al., Lanham 2001, s. 141-64.
 Bowditch Ph., *Horace and the Gift Economy of Patronage*, Berkeley 2001.
 Brink C. O., *Horace on Poetry. Prolegomena to the Literary Epistles*, vol. I, Cambridge 1963.
 Brink C. O., *Horace on Poetry. The 'Ars Poetica'*, vol. II, Cambridge 1971.
 Brink C. O., *Horace on Poetry: Epistles Book II: The Letters to Augustus and Florus*, vol. III, Cambridge 1982.
 Clausen W., *Cicero and the New Poetry*, „Harvard Studies in Classical Philology”, Vol. 90, (1986), s. 159-170.
 Crowther N. B., *Horace, Catullus, and Alexandrianism*, „Mnemosyne”, Fourth Series, Vol. 31, Fasc. 1 (1978), s. 33-44.
 Crowther N. B., *The Collegium Poetarum at Rome: Fact and Conjecture*, „Latomus”, T. 32, Fasc. 3 (1973), s. 575-580.
 Crowther N. B., *OI ΝΕΩΤΕΡΟΙ, Poetae Novi, and Cantores Euphorionis*, „The Classical Quarterly”, New Series, Vol. 20, No. 2 (1970), s. 322-327.
 Davis P., *Instructing the Emperor: Ovid, "Tristia" 2*, „Latomus”, T. 58, Fasc. 4 1999, s. 799-809.
 Ferriss-Hill J. L., *A Stroll with Lucilius: Horace, Satires 1.9 Reconsidered*, „American Journal of Philology”, vol. 132, no. 3 (2011), s. 429-455.
 Fraenkel E., *Horace*, Oxford, 1957.
 Frank T., *Horace on Contemporary Poetry*, „The Classical Journal”, Vol. 13, No. 8 (1918), s. 550-

564.

Frank, T., *Catullus and Horace*, New York 1928.

Freudenburg K. (ed.), *The Cambridge Companion to Roman Satire*, Cambridge 2005.

Freudenburg K., *Satires of Rome*, Cambridge 2004.

Głowiński M., Sławiński J., Okopień-Sławińska A., *Zarys teorii literatury*, Warszawa 1975.

Barbara K. Gold B. K. (ed.), *A companion to Roman love elegy*, Wiley-Blackwell 2012.

Kenney E., Clausen W. (eds.), *The Cambridge History of Classical Literature*. Volume 2: Latin Literature, Cambridge 1982.

Knapp Ch., *The Originality of Latin Literature*, „The Classical Journal”, Vol. 3, No. 7 (1908), s. 251-260.

Knapp Ch., *The Originality of Latin Literature. II*, „The Classical Journal”, Vol. 3, No. 8 (1908), s. 299-307.

Knox P. E. (ed.), *A Companion to Ovid*, Singapore 2009.

Kubiak Z., *Literatura Greków i Rzymian*, Warszawa 2003.

Syme R., *The Roman Revolution*, Oxford 2002.

Roman L., *Poetic Autonomy in Ancient Rome*, Oxford 2014.

Russell D.A., *De imitatione*, [w:] *Creative Imitation and Latin Literature*, ed. D. West, T. Woodman, Cambridge 2001, s. 1-16.

Scodel R., *Horace, Lucilius, and Callimachean Polemic*, „Harvard Studies in Classical Philology”, Vol. 91 (1987), s. 199-215.

Sihler E. G., *The Collegium Poetarum at Rome*, „The American Journal of Philology”, Vol. 26, No. 1 (1905), s. 1-21.

Stabryła S., *In Defence of the Autonomy of the Poetic World (Some Remarks on Ovid's 'Tristia' II)*, „Hermes”, 122, 4 (1994), s. 469-478.

Stabryła S. (oprac.), *Rzymska krytyka i teoria literatury*, Wrocław 1983.

Williams G., *Tradition and originality in Roman poetry*, Oxford 1968.

Zarzycka-Stańczak K., *Problematyka literacka w Satyrach Horacego*, „Roczniki Humanistyczne” 1964 z. 3 t. XII.

Zarzycka-Stańczak K., *Rola aluzji i reminiscencji literackich w Satyrach Horacego*, „Roczniki Humanistyczne” 1960 z. 2 t. IX.